

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. III. Aliæ nonnulla difficultates contra Visionem claram Dei.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

objecti; Ergo visio quæ tenderet in objectum duplo perfectius, erit similiter duplo perfectior, juxta sui objecti proportionem; nulla enim est ratio cur secundum objectum non æquè exigat perfectionem sibi proportionatam in visione secundâ, ac primum exigat in primâ: & sic deinceps de tertîa ac reliquis visionibus ad perfectiora & perfectiora objecta in infinitum terminatis; Ergo visio quæ terminatur ad objectum simpliciter infinitum, nempe Deum, infinities superabit alias visiones; Ergo erit infinita. Idem est de numero objectorum; visio enim quæ unum tantum objectum repræsentat, habet certam perfectionem; quæ duo, duplo majorem, & sic deinceps: Ergo quæ repræsentat infinita, habebit perfectionem infinitam.

Idem est de numero objectorum.

X.

Respondetur ad argumentum proxime propositum.

Sed contrâ: nam, ut supra dixi, idem planè argumentum fit in cognitionibus abstractivis; quæ enim objectum imperfectum repræsentat, habet certam perfectionem; ergo quæ duplo perfectius objectivè repræsentat, erit duplo perfectior, & sic deinceps; ergo cognitio abstractivè repræsentans Deum, erit infinita. Respondetur itaque in nulla existit calculationibus secundam cognitionem sive intuitivam, sive abstractivam, esse duplo perfectiorem primâ formaliter, sed tantum virtualiter, quia nimirum per prædicatum heterogeneum à priore cognitione, objectum duplo perfectius repræsentat. Et idem est de eo quod in fine numeri præcedentis proponebatur: dico etenim cognitionem duo objecta repræsentantem, non esse formaliter duplo perfectiorem cognitione unum tantum repræsentante, sed solum virtualiter, seu æquivalenter. Unde & cognitio, quæ infinita objecta numero distincta repræsentaret, non esset formaliter, sed solum æquivalenter, seu virtualiter quodammodo infinita, quòd scilicet per prædicatum heterogeneum perfectius tantum præstaret, quantum infinitæ cognitiones, quarum singulæ unum solummodo objectum repræsentarent: quod solum est esse infinitum secundum quid, non simpliciter. Idem suo modo est de cognitione repræsentante objectum infinitum.

Duplex perfectio, formalis, & virtualis.

XI.

Proportio arithmetica, & geometrica.

Hoc reipsa existimo esse, quod in communi solutione dici solet de proportionibus arithmetica & geometrica; nempe, non ut æquali semper gradu creseat cognitio cum objecto, sed quòd cognitio objecti perfectionis sit per se loquendo perfectior cognitione objecti minus perfecti, & cognitio objecti perfectissimi, cæteris paribus, sit perfectissima. Hinc autem solum sequitur, visionem beatam esse perfectiorem visionibus aliorum objectorum, non verò esse infinitam, non magis quam homo est infinitus qui superat infinita bruta.

SECTIO TERTIA.

Alia nonnulla difficultates contra visionem claram Dei.

I. Objis Virtus productiva infiniti est infinita, Ergo & virtus infiniti cognoscitiva.

OBJICIES quartò: ex alio capite sequi visionem Dei esse infinitam: productio enim infiniti est infinita, Ergo & illius cognitio: sed visio hæc est cognitio objecti infiniti, Ergo erit infinita. Contrâ: ergo, ut supra dixi, etiam cognitio abstractiva Dei erit infinita. Universim ergo loquendo, negatur consequentia: si enim Deus crearet infinitum ignem, aut solem, posset ille infinitum extensivè calorem, hic lucem in se producere, & tamen cognitio illius caloris aut lucis,

esset actionibus eorum productivis, quamvis infinitis, multò perfectior, utpote actio vitalis, spiritualis, & intellectualis, alia verò materialis & mortua.

Dices cum P. Arriaga hic, sect. 4. num. 22. si daretur substantia aliqua spiritualis, quæ tantum haberet virtutem alterius sibi similis productivam, & alia, quæ tantum posset substantiam spiritualem sibi similem cognoscere; prima quæ haberet vim illam productivam, esset hæc secundâ perfectior: Ergo idem est in virtute productivâ, & cognoscitivâ infiniti.

II. Comparatur substantia solum productiva cum solum cognoscitiva.

Respondetur, vel sermonem esse de virtute in actu primo, vel in actu secundo, seu de actione substantiæ illius productivæ. Si de hac secundâ sit sermo, dici fortasse posset, actionem materiæ spiritualis ex gratiâ, productivam, cum sit creatio, esse perfectiorem cognitione ejusdem materiæ. Quamvis neque hoc sit necessarium, cum enim actio creativa hæc supponatur naturaliter communicari creaturæ, non esset tantæ perfectionis, nec est cur præferatur cognitioni illi quæ est actio vitalis & intellectiva. Idem existimo de virtute in actu primo, seu substantiâ creatâ, materiæ illius merè productivæ; cum enim foret res mortua, mihi videtur multò imperfectior futura substantiâ spirituali vivente, quæ posset illam cognoscere, quamvis non posset producere.

III. Virtus cognoscitiva est per se loquendo perfectior productiva.

Objicies quintò: Inter objectum & potentiam reperiri debet proportio: at inter intellectum creatum, & Deum, non reperitur proportio, Finitum enim ad infinitum, ut dici solet, nulla est proportio: ergo nequit creatus intellectus elevari ad Deum clarè videndum. Sed contrâ, ergo Deus ne quidem abstractivè ab intellectu creato cognosci poterit, cum sit infinitus. Cum itaque non obstante infinitate, cognosci possit abstractivè, poterit etiam intuitivè; utrobique enim est idem indivisibile objectum, idque infinitum, & sola diversitas est ex parte modi cognoscendi.

IV. Quæ proportio reperiri debeat inter objectum & potentiam.

Objicies sextò: nulla potentia elevari potest ad tendendum extra suum objectum; hæc enim de causâ nequit oculus elevari ad videndum sonum, vel auditus ad videndum colorem, odorem &c. sed Deus est extra objectum intellectus humani, aut Angelici, ergo. Dices, esse quidem extra objectum naturale, non tamen extra objectum supernaturalæ. Contrâ, idem ergo dici poterit de oculo respectu soni, auditu respectu coloris, &c. esse scilicet sonum extra objectum naturale oculi, non supernaturalæ, & sic de cæteris: cum tamen omnes dicant, ideo non posse oculum nec supernaturaliter tendere in sonum, aut auditum in colorem, quia sunt extra objecta eorum naturalia. Si ergo Deus sit extra objectum naturale intellectus creati, non magis in eum tendere poterit, quam oculus in sonum.

V. Objis: nulla potentia superari potest extra objectum suum aliquatum.

Cur oculus tendere nequeat in sonum, nec auditum in colorem.

Respondetur itaque negando subsumptum: Deum scilicet esse extra objectum naturale intellectus creati, cum circa eum abstractivè tam homines quam Angeli versari possint, nihilque per visionem intuitivam cognoscitur à Beatis in Deo, quod abstractivè à viatoribus percipi aliquo modo nequeat, si iis proponatur, totaque diversitas, ut n. 4. dixi, est ex parte modi cognoscendi. In quo est aperta differentia inter oculum respectu soni, & intellectum respectu Dei: oculus enim nullum omnino actum elicere naturaliter potest circa sonum; unde conficitur, cum esse planè extra objectum oculi. Idem est de colore respectu auditus, & similibus.

VI. Deus non est extra objectum naturale intellectus creati.

Utrum

VII. Nil refert, possit in intellectu, qui, si, si, am divinitus, abstractivè dicitur cognoscere Deum possit, non intuitivè.

Ut autem dari queat intellectus aliquis, qui, esto abstractivè cognoscere possit Deum, per divinam potentiam elevari nequeat ad eum clarè videndum: sicut è contrario, sensus qui intuitivè percipiunt sua objecta, nullo modo, ne quidem divinitus, ea percipere possunt abstractivè: quem intellectum dari posse contendit P. Arriaga hic d. 4. sect. 5. num. 26. nostrà in presenti nil refert, qui hic aliud non intendimus, quàm offendere, intellectum nostrum, ex eo quòd intuitivè videre possit Deum, non ferri extra objectum suum naturale, eum illum naturaliter cognoscit abstractivè. Quòd si intellectus ille cognoscens Deum abstractivè, ad intuitivam illius visionem, vel divinitus assergere nequeat, id peculiari illius potentie limitationi tribuendum: nullum certè habemus fundamentum asserendi, intellectum nostrum esse huiusmodi.

ne ens, non tamen inde sequitur, posse eum singula entia pari perfectione cognoscere, alioqui, & posset ea omnia, etiam Deum, comprehendere; quòd dici nullo modo potest. Sicut ergo ex eo quòd objecta alia cognoscere queat comprehensivè, non sequitur posse cognoscere comprehensivè Deum, ita nec sequitur, posse eum clarè videre, ex eo quòd alia intuitivè valeat conspiciere: ad supremi namque huius objecti, quòdque alia omnia, etiam simul sumpta, infinite excedit, cognitionem intuitivam, cum tam alta sit, eget intellectus elevatione, & principis omnem naturæ vim excedentibus, quæ proinde, supernaturalia cum sint, solo naturæ lumine innotescere nequeunt. Evidens ergo esse non potest, eiusdem naturæ lumine huiusmodi elevationem esse possibilem; sed ad summum ex hac ratione conficitur, nobilem quandam Dei cognitionem, multoquæ eâ, quàm hic habemus, perfectiorem, posse creato intellectui à Deo concedi, non tamen intuitivam, ob rationes jam allatas.

Quibus principis eget intellectus ad claram Dei visionem.

SECTIO QUARTA.

Positne ratione naturali demonstrari visionem Dei esse possibilem.

I. Prima sententia affirmat hoc posse demonstrari.

PRIMA sententia est affirmativa: ita Scotus in 4. d. 49. q. 8. quem hac in parte discipuli sequuntur. Quam etiam sententiam ex nostris amplectitur Valquez, Arrubal, & alii.

II. Prima ratio ex perfectione visionis intuitiva.

Prima ratio, qua ad hoc probandum utitur Scotus, est: nam visio intuitiva, inquit, est perfectio potentie cognoscitivæ: cum ergo hoc in potentia cognoscitiva inferiori, nempe sensu, reperitur respectu sui objecti; à fortiori id reperiri debet in intellectu respectu sui: cum itaque Deus sit præcipuum eius objectum, debet circa illum posse versari intuitivè.

III. Inefficacia huius rationis variè ostenditur.

Sed contra primum: non enim omnis perfectio qua convenit inferiori, convenit semper superiori: claritas enim est perfectio cognitionis, hæc verò scientiæ naturali convenit, non fidei, quæ scientiæ naturali est multo præstantior. Contra secundò: ergo intellectus, etiam naturaliter, debet posse videre Deum, cum sensus objecta sua intuitivè percipiant naturaliter. Dico itaque, ad perfectionem intellectus supra sensum, sufficere quòd varia objecta objectis sensuum longè præstantiora clarè videre possit, animas scilicet & Angelos, quamvis ad eminentissimum hoc objectum, nempe Deum, per claram visionem asurgere nequit.

IV. Secunda ratio ex ordine transcendentali, est etiam inefficax.

Secunda ratio, quæ ad hoc probandum afferri solet, est: Homo & Angelus dicunt ordinem transcendentali ad claram Dei visionem, qui ordo est ab eorum entitate indistinctus; ergo qui hominem aut Angelum intuitivè, aut saltem comprehensivè videret, (Angelus autem superior inferiorem, & hominem comprehendit) inde sciret visionem Dei esse possibilem. Admissio antecedente, negatur consequentia; ex vi enim comprehensionis naturalis (quæ sola Angelo debetur) non percipiuntur termini supernaturalis, alioqui & unio Hypostatica cognosci naturaliter posset, cum non minus ad hanc, quàm ad visionem Dei anima & Angelus relationem dicant transcendentali.

V. Tertia ratio, quòd intellectus creatus pro objecto habeat omnem ens, non convincit.

Tertia ratio: Intellectus noster intra objecti sui latitudinem complectitur omne ens, ergo & Deum, qui est ens omnium perfectissimum, & Ens Entium; ergo sicut Angelus & anima separata intuitivè objecta alia videre possunt, ita & videre poterunt Deum. Sed contra: quantumvis enim intellectus creatus intra cognitionis suæ spheram habeat om-

Dices: Oculus aliquis corporeus, qui ob debilitatem vacillat ad lumen & aspectum solis, nec nisi mediante aquâ aut speculo, sicque reflexè, ac veluti abstractivè eum videre potest; si tamen confortetur aliunde, & roboretur, poterit homo solem firmiter, & fixis oculis intueri; ergo idem est de intellectu respectu æterni solis, essentia, inquam, divina, ad cuius intuitum licet per se, utpote infirmus & imperfectus, asurgere nequeat, aliunde tamen roborari ita, & firmari potest, ut eum clarè cernat, idque lumine naturæ innotescit. Respondetur tamen, latam esse disparitatem: lumen enim solis, eiusdem rationis est cum lumine in speculo, vel aquâ recepto: at verò entia creata, ex quibus abstractivè cognoscimus Deum, infinites inferiora & imperfectiora sunt Ente increato; ergo à cognitione Dei per creaturas arguere non possumus naturaliter ad claram eiusdem visionem, utpote quæ supernaturalis est, nec nisi lumine fidei in eius devenire cognitionem possumus.

VI. Dices: oculus corporeus potest intuitivè videre solè, ergo intellectus Deum.

Dices secundò cum eodem Scoto: intellectus non quietatur nisi in pulcherrimo suo objecto, perfectissimo modo cognito; cum enim objecta cætera intuitivè se videre animadvertat, ad intuitivam etiam summi huius objecti cognitionem aspirat, nec nisi eâ obtentâ conquiscescit. Sed contra: ad hoc ut intellectus in Dei cognitione naturaliter conquiscescat, non est opus cognitionem omnium perfectissimam circa illum acquirat, alioquin, ut supra dixi, habere deberet comprehensivam, sicut habet aliarum rerum: sufficit ergo ad quietem intellectus, nobilis aliqua Dei cognitio, ut mox amplius declarabitur.

VII. Dices secundò: intellectus, nisi in perfectissimo suo objecto, cognito, non conquiscescit.

Quarta, & præcipua ratio deducitur ex appetitu quem omnes à naturâ insitum habent, videndi Deum: hinc ergo rectè inferitur, visionem hanc esse possibilem; alioqui desiderium naturæ erit inane. Hinc S. Augustinus lib. 4. contra Julianum, cap. 3. Neque, inquit, omnes homines naturali instinctu immortales & beati esse vellemus, nisi esse possimus.

VIII. Sine omnibus instinctibus à naturâ appetitum videndi Deum.

Nec satisfacit quòd respondet P. Arriaga hic, d. 4. sect. 1. cum aliis quibusdam; nullum scilicet deduci argumentum ad probandam visionis possibilitatem, ex eo quòd eam multi apprehendant, & appetant, cum & in rem falsam multi per intellectum ferantur, & per voluntatem, in impossibile. Hoc, inquam, non satisfacit: quamvis namque ex falsâ persuasione (voluntas siquidem in res fertur non ut in se sunt, sed ut apprehenduntur) possint interdum

IX. Instinctus & appetitus naturæ non tendit ad impossibile.

R. P. Compromi Theol. Scholast. Tom. I.

